

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

**BAKALÁŘSKÉ
PREZENČNÍ STUDIUM
2010 – 2013**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petra Vytisková

Týrání zvířat podle trestního zákoníku

Praha 2013

Vedoucí práce: JUDr. Martina Karhanová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Petra Vytisková

Cruelty to animals in terms of criminal law

Prague 2013

**The Bachelor Thesis Work Supervisor:
JUDr. Martina Karhanová**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne .....

Petra Vytisková .....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce JUDr. Martině Karhanové za cenné rady, odborné vedení a vstřícnost, kterou mi věnovala.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá týráním zvířat z pohledu trestního zákoníku a specifikuje problematiku na koně, jejich držení a užívání. Rozebírá klíčové pojmy, novelizaci zákoníku a delikty v rámci týrání zvířat. V závěru se práce dotýká konkrétních případů týrání zvířat a aplikaci konkrétních zákonů.

Klíčové pojmy

Kůň, napájení a krmení koně, přeprava koní, právní úprava koní, týrání zvířat, týrání koně, ustájení, veřejná vystoupení, výcvik koně, zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zvíře.

Annotation

This thesis deals with the abuse of animals in terms of the Criminal Code and specifies the problems of the horses, their possession and use. It discusses key concepts amend Code and offenses under animal cruelty. In conclusion, the work touches on specific cases of animal cruelty and application of specific laws.

Key words

A horse watering and feeding horses, carriage horses, equine law, animal cruelty, cruelty to horses, housing, public appearances, training horses, Act No. 246/1992 Coll., The protection of animals against cruelty, as amended, animal.

OBSAH

ÚVOD	8
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
1.1 Pojem zvíře	10
1.2 Kůň	12
1.3 Pojem týrání zvířat a propagace týrání	13
1.4 Týrání koní	15
1.5 Utýrání, utrpení, utracení a usmrcení zvířete a koně	16
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA	19
2.1 Obecná charakteristika zákona na ochranu zvířat proti týrání	19
2.2 Novelizace ZOZPT.....	20
2.3 Právní úprava týkající se koní	22
2.4 Vnitrostátní právní předpisy týkající se koní	23
2.5 Evropská právní úprava obecně	24
2.6 Evropská právní úprava týkající se koní	26
3 OCHRANA KONÍ V PRAXI	28
3.1 Ochrana koní při přepravě.....	28
3.2 Ochrana koní při veřejných vystoupení a soutěží	30
3.3 Ustájení.....	31
3.4 Krmení a napájení koní	33
3.5 Výcvik koně	34
4 DELIKTY V RÁMCI TÝRÁNÍ ZVÍŘAT	37
4.1 Trestný čin.....	37
4.2 Přestupek	40
4.3 Správní delikt	41
5 TÝRÁNÍ ZVÍŘAT Z PRAXE – KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY	43
5.1 Jezdecký klub Chvojen	43
5.2 Poníci beze jména	45
6 JAK POSTUPOVAT PŘI ZJIŠTĚNÍ TÝRÁNÍ ZVÍŘETE.....	46
7 ZÁVĚR	47

Úvod

Týrání zvířat je velice často diskutovaný tématem nejen mezi milovníky všech živých tvorů, ale i v široké společnosti. Němé tváře odnepaměti patří k našim životům, bez nich bychom těžko přežili - nejen, že slouží jako nenahraditelná složka naší potravy a k výrobě mnoha užitečných materiálů a produktů, ale zároveň jsou našimi miláčky a členy domácnosti. Jakékoliv kruté zacházení s nimi, které je bohužel v lidské povaze, by mělo být přísně hlídáno a trestáno, poněvadž je již dlouhou dobu dokázáno, že zvířata cítí bolest a emoce.¹

Dnes a denně se dozvídáme z médií, že dochází k týrání zvířat a pachatelé, kteří se dopouští tohoto protiprávního jednání, bývají potrestáni velmi mírně, nebo popřípadě vůbec. Poměrně často se navíc stává, že osoba, která se již dopustila týrání zvířete, v takovémto jednání i nadále pokračuje. Ačkoliv existuje podrobná právní úprava toho, jak by měli být tito lidé potrestáni, prokázání viny a následná akce ze strany příslušných orgánů je často velmi sporná a komplikovaná.

Považuji se za osobu, která má se zvířaty velice těsný vztah. Již od dětství se věnuji jezdeckému sportu a miluji koně, proto bych se ráda ve své bakalářské práci zaměřila podrobněji především na tato ušlechtilá zvířata. Cíl mé práce je seznámit se s právní úpravou a právními předpisy, které se týráním zvířat zabývají, a podrobit kritické analýze dostupné literární zdroje, rozebírající tuto problematiku. V praktické části se budu věnovat dvěma demonstrativním případům z praxe, které se díky médiím staly často diskutovaným tématem u široké veřejnosti.

Samozřejmě je, že jelikož koně miluji, mohou se mé názory na tresty a rozsudky zdát poněkud zaujatými. Nicméně vycházím z předpokladu, že

---

¹ § 1 Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

s každou živou bytostí by mělo být zacházeno důstojně a bez použití násilí, což je názor, který nemůže působit v žádném ohledu kontroverzně.

Cíl práce a metodika

Jak již jsem zmínila výše, cílem mé práce je kritická analýza dostupných literárních zdrojů a právních úprav, týkající se tématem týrání zvířat, a následně v praktické části práce analýza příkladů z praxe a můj názor na ně. V práci je použita metoda deskriptivní a technika analýza dokumentů.

Literární rešerše se bude nejprve věnovat definování základních pojmů, jako je týrání zvířat, jejich ochrana a klasifikace. Následně vymezuje jednání, které je za týrání považováno. V závěru literární rešerše se práce zabývá současnou právní ochranou, kde nastal velký zlom v právní úpravě počátkem tohoto roku.

Dále se budu zabývat objasnění deliktů a sankcí, které nastanou při zjištění týrání zvířat, rozebráním skutkové podstaty trestného činu, ale neopomenou také přestupky či správní delikty. Touto právní problematikou se zabývá především zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a také zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Jako ukázkou využívá dva konkrétní příklady z praxe, které podrobuje analýze a hodnotí vynesené rozsudky, popř. zhodnotím jejich postup. Zároveň bude uveden postup při odhalení týrání zvířat a na jaké příslušné orgány se lze v takovéto situaci obrátit.

1 Vymezení pojmů

1.1 Pojem zvíře

V preambuli zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen ZOZPT) se uvádí: „*Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zasluhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.*“ Zvíře je pak definováno v § 3 ZOZPT jako: „*každý živý obratlovec, s výjimkou člověka, nikoliv však plod nebo embryo.*“² Oproti zákonu na ochranu zvířat je zde také definice, kterou uvádí zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny definuje pojem volně žijící živočich jako jedince živočišného druhu, který se v přírodě vyskytuje samovolně, včetně jedince, který je odchovan v péči člověka a vypuštěný do přírody.³

Při porovnání těchto dvou pojmů je zřejmé, že definice pojmu živočicha je rozsáhlejší než definice pojmu zvířete. ZOZPT považuje za zvíře jen obratlovce, pojem živočich i bezobratlé. V zákoně č. 141/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 162/2003 Sb. o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), jsou definovány jak pojem zvíře, tak živočich současně.

Pojem zvíře je definován v § 2 odst. 1 písm. c). Zvíře domácí je: „*živočich, který patří k biologickému druhu, jenž vznikl činností člověka domestikací a žije převážně v přímé závislosti na péči člověka, případně druhotně zdivočelý živočich původně domestikovaného druhu nebo poddruhu*“⁴. Volně žijícího živočicha označuje zákona dle písm. d) jako: „*jedinec takového živočišného druhu, jehož populace se udržuje anebo udržovala, v případě druhů v přírodě ne-*

---

² Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

³ § 3 odst. 1 písm. d), Zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Zákon č. 141/2008 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů.

zvěstných nebo vyhynulých, v přírodě samovolně; může jít i o jedince chované ho v lidské péči anebo závislého na péči člověka.“⁵

Oproti těmto definicím označují současné právní předpisy zvíře za věc v právním slova smyslu. Toto označení srovnává zvíře například s kusem nábytku. K zásadním změnám dochází v zákoně č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, který nabývá účinnosti 1.1.2014. Je zde stanoveno, že zvíře nebude věcí, ale živým tvorem, který je nadaný smysly.⁶

Zmínila bych zde ale komentář k novému Občanskému zákoníku od p. Švestky a p. Struny, podle kterého nová úprava: *„neznamená ve své podstatě nic jiného, než že se i na živá zvířata bude i nadále třeba v soukromém právu používat v podstatě ustanovení věcného i závazkového práva, neboť jde o ustanovení, která jsou pro ně nejvíce vhodná. Z toho vyplývá, že živá zvířata mohou být prodávána, kupována, darována, zastavována, děděna, být předmětem exekuce atd., neboli i s živými zvířaty bude nadále v soukromoprávní praxi nakládáno jako s věcmi.“⁷*

Nový zákoník převratně definuje revoluční pojetí zvířete jako živého tvora, což znamená, že v případě vyčíslování jeho hodnoty bude brán v úvahu vztah zvířete s majitelem a emocionální prožitek, který mu přináší. Dle mého názoru se tím výrazně mění pojetí zvířat v naší společnosti, protože již nedeme muset zvažovat, zda můžeme rozbít okénko u auta, abychom zachránili psa, pokud byla hodnota psa menší než oprava auta. Přiznáváme tím zvířatům práva živých bytostí a bude tak s nimi i zacházeno.

ZOZPT dle § 3 stanovuje následující dělení zvířat:

- hospodářské zvíře;
- zvíře v zájmovém chovu;
- toulavé zvíře;
- pokusné zvíře;

---

⁵ Zákon č. 141/2008 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Vládní návrh občanského zákoníku. In *Nový občanský zákoník* [online]. Změněno 06. 05. 2011 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni_navrh_obcanskeho_zakoniku_2011.pdf>

⁷ STUNA, S., ŠVESTKA, J. K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2011. s. 35.

1.2 Kůň

Kůň domácí patří do skupiny savců, lichokopytníků, čeledě koňovitých. Jeho vývoj sahá hluboko do minulosti, přibližně do časů před 55 miliony let. To byly počátky prehistorického koně, předchůdce toho současného.

Nazýval se Hyracotherium, jeho výskyt byl známý převážně v Severní Americe. Přes několik vývojových stádií se tento druh koně vyvinul do dnešního rodu Equus.⁸

Koně lze rozdělit do čtyř plemenných skupin podle původu předka. Jsou to:

- koně typu mongolského;
- orientálního;
- okcidentálního;
- nordického;

Výjimka je však kůň Převalský, který byl základem skupiny plemen mongolských. Koně lze také rozdělit dle stupně prošlechtění na primitivní, kulturní a přechodná plemena.⁹

Chování a potřeby koní jsou velmi rozmanité a nelze je specifikovat jednou větou. Níže uvádím základní charakteristiky vlastností a potřeb koně.

Koně patří mezi stádová zvířata a mají tendenci se sblížovat a zdržovat ve skupině ostatních koní. Instinkt utéct před nebezpečím a strach, kterým oplývají, jsou jedním ze základních emocionálních prvků. Pouze člověk může v koni vybudovat jistotu a důvěru již od raného věku. Na psychiku koní má velký vliv způsob, jakým je s ním zacházeno. Je zapotřebí, aby měli dostatek stravy a vody, vhodné ustájení, ale také patřičný výcvik.¹⁰

---

⁸ *Koně: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Čes. vyd. 1. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Cesty, 1995. s. 10-12.

⁹ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Vyd. 2., přeprac. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Brázda, 2007. s. 77-79.

¹⁰ Tamtéž. s. 232.

Spánek koní je na rozdíl od lidí přerušovaný a probíhá přibližně v 8 intervalech, které se rozkládají do 6 hodin. Koně spí jak ve stoje, tak vleže, z převážné většiny v noci a nad ránem.¹¹

Kůň je stejným nespoutaným tvorem, který má veškeré své přirozené instinkty stejné jako před 55 miliony lety. Neměli bychom na to zapomínat, ať už ho využíváme k jakýmkoliv účelům.

1.3 Pojem týrání zvířat a propagace týrání

Týrání zvířat je pojem, kterým označujeme lidskou činnost, během které je úmyslně či neúmyslně ubližováno zvířeti, poškozováno jeho zdraví, dochází ke zhoršování jeho životních podmínek a dále.

Zákon na ochranu zvířat proti týrání charakterizuje týrání dle § 4 takto:

- nucení zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho stavu a schopnostem a prokazatelně překračuje jeho síly,
- omezovat výživu zvířete, včetně napájení, pokud tomu tak není ze zdravotních důvodů,
- podávat zvířeti potravu, která obsahuje příměsi nebo předměty, které zvířeti způsobí bolest nebo utrpení,
- omezovat svobodu pohybu, která je nutná pro daný druh zvířete a omezování způsobí utrpení zvířete,
- podrobovat zvíře výcviku nebo je použít k veřejnému vystoupení nebo podobným účelům, pokud je pro ně tato činnost spojena s bolestí, poškozováním nebo utrpením,

---

¹¹ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Vyd. 2., přeprac. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Brázda, 2007. s. 227.

- vydání slabého, nevléčitelně nemocného, starého nebo vyčerpaného zvířete, pro které je další přežívání spojené s trvalou bolestí nebo utrpením, k jinému účelu než neodkladnému a bezbolestnému usmrcení,
- podávat zvířeti dopingové látky, které poškozují organismus s cílem měnit jeho vzhled nebo výkon,
- cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, štvát zvířata proti sobě, používat jiných živých zvířat jako lákadel, aniž by to vyžadoval lov nebo příprava zvířete pro vypuštění do přírody,
- provádět chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu zvířete, především kupírování uší, ničení hlasivek, nebo používání jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat.

Toto je pouze část činností, které jsou v České republice považovány za týrání zvířat podle zákona, dle mého názoru jsem uvedla ty nejpodstatnější.

V České republice je spolu s týráním zvířat zakázána také propagace týrání zvířat, která je trestně postižitelná.

Zákon na ochranu zvířat proti týrání definuje propagaci týrání zvířete takto: „*vystavování, jiné demonstrace nebo předvádění zvířete, na kterém byl proveden zákrok uvedený v § 4 odst. 1 písm. g), na veřejném vystoupení a zveřejnění popisu nebo vyobrazení, které navádí k postupům, praktikám chovu nebo výcviku, odchytu nebo usmrcování, úprava vzhledu zvířete a zásahům do jeho zdravotního stavu spojeným s týráním zvířete tak, jak je vymezeno tímto zákonem, pokud v doprovodné informaci není uvedeno, nebo to jinak nevyplývá, že se jedná o činnosti zakázané tímto zákonem.*“¹²

---

¹² Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

1.4 Týrání koní

Týrání koní je užší pojem, který v zákoně není definován, a musíme ho tedy odvodit. V § 4 odst. 1 písm. a), b), c) ZOZPT se týráním koní rozumí například:

- „*Podrobit zvíře výcviku nebo veřejnému vystoupení anebo obdobnému účelu, je-li toto pro zvíře spojeno s bolestí, utrpením, zraněním nebo jiným poškozením, jakož i vychovávat, cvičit nebo účelově používat zvíře k agresivnímu chování vůči člověku nebo jiným zvířatům.*“¹³

- „*Nutit zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly.*“¹⁴

- „*Z jiných než zdravotních důvodů*

1. omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak,

2. podávat zvířeti potravu obsahující příměsi nebo předměty, které mu způsobují bolest, utrpení nebo jej jinak poškozují,

3. omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezování způsobilo utrpení zvířete.“¹⁵

Za týrání koní lze také považovat zakázané praktiky, které vedou ke zvýšení schopností koní a dosažení větší pozornosti. Jedním ze zakázaných způsobů výcviku je takzvané „barování“. Tento zakázaný způsob, který vede ke zvýšení kvality koně, spočívá v udeření během skoku do končetin, které vyvolává patřičný respekt z dané překážky.

V případě, že je kůň překrmován nebo násilně krmen, je toto jednání také považováno za týrání, kromě případů, které vedou k zachování života a

---

¹³ § 4 odst. 1 písm. b) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ § 4 odst. 1 písm. a) Tamtéž.

¹⁵ § 4 odst. 1 písm. c) Tamtéž.

zdraví koně. Dále je zakázáno podání dopingových látek, které vedou k poškození organismu koně, popřípadě změně výkonu zvířete a vzhledu.¹⁶

1.5 Utýrání, utrpení, utracení a usmrcení zvířete a koně

Utýráním zvířete se rozumí přivodit smrt zvířeti, v důsledku bolestivého nebo trýznivého jednání člověka, které však zvíře přežije, ale v důsledku vážnosti poranění musí být utraceno, dle § 3 písm. s) ZOZPT, nebo usmrcení zvířete, které je dle § 5 odst. 8 zakázáno. Tyto způsoby jsou:

- a) utopení a jiné metody udušení včetně použití farmak typu myorelaxantů,*
- b) použití takových látek a přípravků, jejichž dávkování neuvede zvíře do hlubokého celkového znecitlivění a bezpečně nezpůsobí následnou smrt,*
- c) ubití, ubodání nebo jiné metody, které zvířeti způsobí nepřiměřenou bolest nebo utrpení,*
- d) použití elektrického proudu, pokud nenastane okamžitá ztráta vědomí,*
- e) použití lepů a jiných podobných prostředků, které dlouhodobě omezují pohyb zvířete tak, že k usmrcení zvířete dochází v důsledku nedostatku potravy nebo tekutin anebo v důsledku jiných metabolických poruch.*

Utrpení zvířete

Utrpení zvířete je stav, který je způsoben zákrokem anebo podnětem, kterého se zvíře nemůže samo zbavit a který u zvířete způsobí bolest, zdravotní poruchu, smrt anebo zranění dle ust. § 3 písm. m) ZOZPT.

---

¹⁶ § 4 odst.1 písm. c), e) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

Utracení zvířete

Utracením zvířete rozumíme usmrcení zvířete, pokud možno bezbolestně, dle stanovených veterinárních prostředků a vybavení, které je provedeno veterinárním lékařem nebo osobou, která má odbornou způsobilost dle § 17 odst. 1, nebo bude zákrok provedený pod jejich kontrolou dle ust. § 3 písm. r) ZOZPT.

Dle § 17 odst. 1 ZOZPT: „Řídit, provádět a kontrolovat pokusy na zvířatech jsou oprávněni lékaři, veterinární lékaři a osoby s jiným vysokoškolským vzděláním biologického směru, pokud se během studia, postgraduálního studia nebo dalšího celoživotního vzdělávání občanů prokazatelně seznámili s metodami chovu a práce na pokusných zvířatech, s jejich ochranou, s vyhledáváním a používáním alternativních metod a kterým bylo uděleno osvědčení příslušným orgánem ochrany zvířat.“

Usmrcení zvířete

Usmrcením zvířete rozumíme jakýkoliv zákrok, popřípadě jednání, které má za následek smrt zvířete dle ust. § 5 ZOZPT¹⁷.

V § 5 ZOZPT nalezneme důvody, za kterých je možné zvíře usmrtit. Dále jsou zde také uvedeny způsoby, které jsou zakázány při usmrcování zvířat. Jsou to především způsoby, při kterých zvířata umírají při velkých bolestech dlouhou dobu. Tato právní úprava se vztahuje na všechna zvířata, přičemž § 14 ZOZPT se zabývá usmrcováním volně žijících zvířat. Mezi zakázané způsoby usmrcení zvířat lze zařadit ubodání, ubití, utopení a udušení.¹⁸

Pokud je zvíře zraněné, nemocné nebo vyčerpané, lze provést usmrcení na místě, kde bylo zvíře nalezeno, za podmínek stanovených veterinárním zákonem.¹⁹

---

¹⁷ Zákon č. 246/1992 Sb. o ochraně zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ § 5 odst. 5 písm. a), c) Zákona č. 246/1992 Sb. o ochraně zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Usmrcování koní

Základní právní předpis, který se zabývá touto problematikou, je ZOZTP, dále také Veterinární zákon a vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování.

Z § 5 odst. 1 ZOZPT je stanoveno, že žádné zvíře nelze usmrtit bez důvodu, přičemž důvodů k usmrcení je uvedeno velké množství. Dle § 5 odst. 2 písm. b) lze koně usmrtit, pokud koně zachvátí: „*slabost, nevyléčitelná nemoc, těžké poranění, genetická nebo vrozená vada, celkové vyčerpání nebo stáří zvířete, jsou-li pro další přežívání spojeny s trvalým utrpením.*“ Dalším důvodem je například bezprostřední ohrožení člověka nebo ochrana před nákazami.²⁰

Základní kritéria pro usmrcování koní se nijak neliší od usmrcování zvířat jako takových. Tyto podmínky jsou obsaženy v druhé části ZOZPT. Základem je, aby byla minimalizována bolest a utrpení koně. V případě, že je kůň nemocný, vyčerpaný nebo zraněný, musí být utracen na místě, aby bylo zamezeno bolesti a utrpení koně, za podmínek stanovených veterinárním zákonem.²¹

Pokud osoba usmrtí zvíře zakázaným způsobem, mluvíme o utýrání. Osoba se tedy dopustila trestného činu týrání zvířat podle § 302 odst. 2 písm. b). Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

---

²⁰ § 5 odst. 2 Zákona č. 246/1992 Sb. o ochraně zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ § 5 b - § 5e) Tamtéž.

2 Právní úprava

2.1 Obecná charakteristika zákona na ochranu zvířat proti týrání

Dne 15.4.1992 se Česká národní rada usnesla na zákoně č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání. Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, kteří jsou schopni cítit bolest a utrpení a přísluší jim péče a ochrana člověka. Hlavním účelem tohoto zákona je ochraňovat zvířata, jakožto tvory, kteří jsou schopni cítit bolest a utrpení, před týráním, ničením zdraví nebo usmrcení bez důvodu.

Tento zákon obsahuje příslušné předpisy Evropské unie, úplné znění tohoto zákona vyplývá ze změn, které byly provedeny zákonem č. 162/1993 Sb., zákonem č. 193/1994 Sb., zákonem č. 243/1997 Sb., zákonem č. 77/2004 Sb., zákonem č. 413/2005 Sb., nálezem Ústavního soudu č. 30/1998 Sb. a zákonem č. 77/2006 Sb. V zákoně jsou obsaženy náležitosti na ochranu zvířat proti týrání, práva a povinnosti na úseku ochrany zvířat proti týrání a také opatření, která slouží na ochranu pokusných zvířat. V roce 2008 se rozpoutala debata o novele zákona, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Novela zákona nebyla prezidentem republiky podepsána. Jedním z důvodů byl například zcela rozdílný názor Poslanecké sněmovny a Senátu. Dolní komora s novelou zákona souhlasila a horní komora vrátila návrh zpět. Poslanci veto 11. března nepřehlasovali a zákon nebyl přijat.²²

---

²² Pražský hrad ČR, [online]. [citováno 18. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/archiv/5217.shtml>

2.2 Novelizace ZOZPT

Zásadní změna nastává 1.1.2013, kdy vstupuje v platnost novela zákona č. 246/1992 Sb. Zákon byl novelizován především z důvodu adaptovat Český právní řád na nařízení Rady o ochraně zvířat při usmrcování, které se stává účinné dne 1.1.2013. Nařízení rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování, stanovuje společná minimální pravidla. Patříčné zacházení se zvířaty je ve Společenství uznávanou hodnotou, která je ustanovena v Protokolu (č. 33) o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat, který je připojený ke Smlouvě o založení Evropského společenství pro ochranu zvířat při porážení nebo usmrcování ve Společenství. Další důvod novelizace byl naplnit směrnici Evropského parlamentu, která se zabývá ochranou zvířat, která jsou používána pro vědecké účely.

Tyto podmínky je zapotřebí splnit do 10.11.2013.²³ Evropská unie zvyšuje požadavky na kvalifikaci osob, které během své práce přicházejí do styku s pokusnými zvířaty nebo osob, které je usmrcují.

Novela definuje požadavky, které se kladou na vzdělání a veškerou kvalifikovanou přípravu, která také zahrnuje školicí pracoviště. Ministerstvo zemědělství má kompetenci vydat, pozastavit nebo popřípadě odejmout pracovištím akreditaci. Do této chvíle nebylo možné ovlivnit kvalitu školicích pracovišť, ani s nimi přestat spolupracovat, pokud nevykonávali svou práci kvalitně. Například v případě usmrcování kožesinových zvířat bude muset být přítomna osoba, která má osvědčení o způsobilosti podle nařízení.

Jednou ze změn, které zákon přináší, je definice pojmu pokusné zvíře. Dle směrnice se zde nachází také hlavonožec, kterého řadíme mezi bezobratlé. Tato skutečnost je prvním krokem k rozšíření více druhů zvířat do ochrany

---

²³ BÖHMOVÁ, Kateřina. Vláda schválila novelu zákona na ochranu zvířat proti týrání. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2012_vlada-schvalila-novelu-zakona-na-ochranu.html>

proti týrání.²⁴ Mimo jiné směrnice také uvádí plody savců. Je vědecky podloženo, že jsou schopni pociťovat bolest, která má za následek trpění zvířete. Současně také vymizel pojem laboratorní zvíře, protože dle nařízení Rady je tento pojem jednotný s pokusným zvířetem.

Nově také bude možnost použití k pokusným účelům opuštěné či toulavé zvíře, přičemž se domnívám, že tento bod není vhodný, protože u opuštěného či toulavého zvířete je předpoklad, že se vrátí k majiteli. V případě, že bude zvíře po provedení pokusu v dobrém zdravotním stavu, lze zvíře pustit do přírody nebo je zde možnost umístění do zájmového chovu.²⁵ Dle ministra zemědělství p. Petra Bendla je nyní: „*nově upravena kompetence Ministerstva zemědělství vydat, pozastavit nebo odejmout těmto pracovištím akreditaci. Dosud jsme neměli možnost ovlivnit kvalitu školicích pracovišť, ani možnost odmítnout s nimi spolupracovat, pokud by nepracovala kvalitně.*“

Novela zákona přináší několik zásadních změn v ochraně zvířat proti týrání. Zásadní změnou je postih propadnutí zvířete. Obecní úřad obce s rozšířenou působností může udělit zákaz chovat zvíře, pokud je zde důvodná obava, že osoba bude v týrání zvířete pokračovat, neposkytne týranému zvířeti péči, kterou vyžaduje jeho zdravotní stav, nebo za stejných okolností začne chovat další zvířata.

Vlastníkem propadlého zvířete se stává stát. Vzhledem k tomuto bodu je již možné odebrat zvíře majiteli a poskytnout mu řádnou péči u jiné oprávněné osoby, která zvířeti poskytne kvalitní péči. V okamžiku, kdy se toto stane, zaniká majiteli vlastnické právo.

V případě, že nastane propadnutí zvířete, odebere se zvíře majiteli a předá kompetentní osobě, která mu je schopna poskytnout řádnou péči. Osobě, která se dopouští týrání zvířete, bude zvíře díky předběžné náhradní péči ihned odebráno a tím se zabrání dalšímu týrání. Obecní úřad obce s rozšířenou působností může rozhodnutím nařídit přesun zvířete do předběžné náhradní péče

---

²⁴ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 SB., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Sněmovní tisk 582/0 [online]. [cit. 2013 15. 3.] Dostupná z: <<http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?stz=1&o=6&na=&t=582&za>>

²⁵ Tamtéž.

v případě, že je ve správním řízení pravděpodobné uložení propadnutí, zabrání nebo rozhodnutí o umístění týraného zvířete do náhradní péče.

Je zde také možnost omezení počtu zvířat, která jsou chována v zájmových chovech v případě, že se zvířata nachází v nevyhovujících podmínkách. Dále nastává změna, která je obsažena v novele Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dříve měli policisté možnost vstoupit pouze na pozemek, do nebytových prostor, provozoven a automobilů. Nyní může policista vstoupit do obydlí, pokud je důvodné podezření, že se v obydlí nachází týrané zvíře. Tento vstup, aby nebyly ohroženy zájmy obyvatele, bude umožněn pouze státní policii ČR nikoliv obecní policii, veterinární správě a jiným.

Tuto možnost může policie využít pouze v případě, že věc nesnese odkladu a je ohrožen život či zdraví zvířete. Vstoupit do obydlí může pouze Policie ČR, nikoliv však obecní policie, příslušník krajské veterinární správy a jiné osoby.²⁶

Novou právní úpravu pojetí zvířete vnímám více než pozitivně, rozhodně je to posun vpřed. Tím, že zvířeti přiznáváme smyslové vnímání a tedy i zvláštní hodnotu, klademe zároveň větší důraz na jeho ochranu. Pevně tedy doufám, že se zároveň změní i posuzování týrání zvířat a bude hodnoceno důslednějšími tresty – ať již se jedná třeba o odebrání zvířat a zákaz pokračování činnosti. Těší mě, že následujeme v této problematice vyspělé země (Německo) a rozvíjíme humanitu i na ostatní živé tvory.

2.3 Právní úprava týkající se koní

Co se týká koní, základním cílem tohoto zákona je zajistit, aby se s nimi zacházelo šetrně, měli potřebné množství vody, potravy, prostoru. K ZOZPT se

---

²⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 SB., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Sněmovní tisk 582/0 [online]. [cit. 2013 15. 3.] Dostupná z: <<http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?stz=1&o=6&na=&t=582&za>>

váže velká část prováděcích předpisů, které jsou zde ukotveny za účelem ochrany koní. Je to například:

- Vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování,
- Vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat,
- Vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezury zvířat,
- Vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat, která vyžadují zvláštní péči,
- Vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě,
- Vyhláška č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a chovu,
- Vyhláška č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat.

2.4 Vnitrostátní právní předpisy týkající se koní

Na ochranu koní před týráním se pojí velké množství právních předpisů. Rozhodla jsem se vytyčit ty nejpodstatnější:

- Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
  - Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 91/1996 Sb. o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 262/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Prováděcí předpis je například:

- Vyhláška č. 286/1999 Sb., kterou se provádějí ustanovení zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvi-

sejících zákonů (veterinární zákon), o zdraví zvířat a jeho ochraně, o veterinárních podmínkách dovozu, vývozu a tranzitu veterinárního zboží, o veterinární asanaci a o atestačním studiu.

- Vyhláška č. 296/2003 Sb. o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností.
- Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

2.5 Evropská právní úprava obecně

Ochranou zvířat se dříve Evropská unie nezabývala ve velké míře, především proto zazněla tato otázka na konferenci o politické unii roku 1991 – roku 1992. V tomtéž roce vzniká deklarace, připojená ke Smlouvě zakládající ES (dnes Smlouva o fungování EU), která zavazuje státy včetně orgánů EU brát zřetel na ochranu zvířat.²⁷

Smlouva o fungování Evropské Unie se váže na zvířata hned v několika bodech. Jedním takovým je článek 13: *„Při stanovování a provádění politik Unie v oblastech zemědělství, rybolovu, dopravy, vnitřního trhu, výzkumu a technologického rozvoje a vesmíru zohledňují Unie a členské státy plně požadavky na dobré životní podmínky zvířat jako vnímajících bytostí; přitom zohlední právní nebo správní předpisy a zvyklosti členských států spojené zejména s náboženskými obřady, kulturními tradicemi a regionálním dědictvím.“*²⁸ Dalším bodem je Protokol o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat, který byl připojen k Amsterodamské smlouvě (vstoupila v platnost 1. května 1999). Na tento protokol navazuje Usnesení Evropského parlamentu o akčním

---

²⁷ PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 2., aktualiz. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Linde, 2009. s. 33.

²⁸ Článek 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

plánu Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat a dává si cíl vylepšit ochranu zvířat v rozmezí pěti let.

Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě

Platná právní úprava spočívající s ochranou zvířat a nakládáním se zvířaty v lidské péči je obsažena v mezinárodních úmluvách. K podpisu těchto dohod došlo v rámci Rady Evropy. Česká Republika je jejím členem od roku 1993. Velmi specifickým prvkem těchto dohod je velmi malá, téměř nulová kontrolovatelnost a vynutitelnost společných závazků.²⁹

Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě byla přijata Radou Evropy 13.12.1968 a Paříži a platnou se stala dne 20.2.1971. Dodatek této dohody byl později přijat ve Štrasburku dne 10.5.1979, ale co se týká jeho platnosti, tak ta nastala až dne 7.11.1989. V České republice se stala tato dohoda platná 4.3.1999. Dohoda má velmi rozsáhlou působnost. Upravuje zacházení s jednotlivými druhy zvířat, především domestikovaných lichokopytníků, skotu, psů a koček, koz, prasat, králíků a jiných. Je platná pouze pro mezinárodní přepravu a její působnost se tedy nevztahuje na přepravu v jednotlivých státech. Smluvní strany, které tuto dohodu podepsali, jsou povinni řídit se dohodou a udělat taková opatření, která vyloučí nebo sníží utrpení zvířat na minimum. V případě, že nebudou splněny povinnosti, dochází k jejich vymáhání a sankcím.

Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely

Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely byla přijata dne 10.3.1976 ve Štrasburku a platná je od 10.9.1978. V České republice se tato dohoda stala platnou dne 24.3.1999. Dohoda upravuje výživu, ošetření a ustájení zvířat především v moderně zaměřených chovech. Upravuje

---

²⁹ PRCHALOVÁ, Jana. *Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty*. 1. vyd. Editor Vojtěch Stejskal, Martin Leskovjan. Překlad Tárna Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. Vodnář, 2010. s. 54.

zacházení s hospodářskými zvířaty chovanými pro produkci vlny, kůže, potravin a jiné. Na základě dohody byl zřízen stálý výbor, který vypracovává a přijímá návrhy pro smluvní subjekty a sleduje vědecké a chovatelské metody. Co se týká závaznosti této dohody a její vynutitelnosti, je velmi nízká.

Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat

Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat byla přijata dne 10.5.1979 ve Štrasburku a platná od 11.6.1982. V České republice se tato dohoda stala platnou dne 21.9.2003. Dohoda upravuje především podmínky, za kterých mohou být zvířata držena a detailní postup porážky zvířat, včetně dovezení zvířete. V této dohodě nejsou žádná kontrolní opatření.

Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu

Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu byla přijata dne 13.9.1987 ve Štrasburku a platná je od 1.5.1992. V České republice se tato dohoda stala platnou dne 24.3.1999. Zvířetem v zájmovém chovu je každé zvíře držené či určené k držení člověkem, zejména v jeho domácnosti, pro jeho potěšení a jako společník (viz čl. 1 odst. 1 dohody). Smyslem této dohody je stanovení zásad a podmínek držení těchto zvířat, tedy stanovení podmínek výcviku, provádění chirurgických zákroků, dále jsou stanoveny podmínky pro utracení zvířete a jiné. Členské státy, které tuto dohodu uzavřely, jsou povinny podpořit programy určené na rozvoj vzdělávání a výchovy, ve kterém je hlavní účel rozšířit znalost této dohody.

2.6 Evropská právní úprava týkající se koní

V rámci Evropské unie vznikalo v průběhu mnoha let velké množství předpisů, které se týkají právě koní. Jsou to nařízení, směrnice, ale především Rozhodnutí Komise.

- Směrnice Rady ze dne 26. června 1990 o veterinárních předpisech pro přesun koňovitých a jejich dovoz ze třetích zemí (90/426/EHS).
- Směrnice Rady ze dne 26. června 1990 o zootechnických a genealogických podmínkách pro obchod s koňovitými uvnitř Společenství (90/427/EHS).
- Rozhodnutí Komise ze dne 10. dubna 1992 o veterinárních podmínkách a veterinárních osvědčeních pro dočasný dovoz evidovaných koní (92/260/EHS).
- Rozhodnutí Komise ze dne 11. června 1992, kterým se stanoví kritéria pro schvalování nebo uznávání organizací a spolků, které vedou nebo zakládají plemenné knihy evidovaných koňovitých (92/353/EHS).
- Rozhodnutí Komise ze dne 2. února 1993 o veterinárních podmínkách a veterinárních osvědčeních pro zpětný dovoz evidovaných koní určených pro dostihy, soutěže a kulturní akce po jejich dočasném vývozu (93/195/EHS).
- Rozhodnutí Komise ze dne 5. února 1993 o veterinárních podmínkách a veterinárních osvědčeních pro dovoz jatečných koňovitých (93/196/EHS).
- Rozhodnutí Komise ze dne 5. února 1993 o veterinárních podmínkách a veterinárních osvědčeních pro dovoz evidovaných koňovitých a plemenných a užitkových koňovitých (93/197/EHS).
- Nařízení Komise (ES) č. 504/2008 ze dne 6. června 2008, kterým se provádějí směrnice Rady 90/426/EHS a 90/427/EHS, pokud jde o metody identifikace koňovitých.

3 Ochrana koně v praxi

3.1 Ochrana koní při přepravě

Převážná část koní je alespoň jednou v životě přepravena. Z důvodu převozu k novému majiteli, na závody nebo z jiných důvodů. Podmínky, které jsou stanoveny pro přepravu koní, se nachází v ZOZPT, v nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a ve vyhlášce č. 4/2009 Sb. o ochraně zvířat při přepravě.

Základní právní předpis, který se zabývá problematikou přepravy koní, je nařízení. Stanovuje minimální požadavky, které jsou kladeny na přepravu zvířat, ale není v rozporu s přísnější vnitrostátní úpravou. Nařízení se zabývá přepravou živých obratlovců, koní, na území Evropské unie, jejichž součástí jsou zvláštní kontroly na území EU.³⁰ V nařízení se vyskytují pojmy: evidování koňovití a domácí koňovití jiní než evidování koňovití. Evidování koňovití rozumí preambule nařízení takto: *„Evidování koňovití, jak jsou vymezeni v čl. 2 písm. c) směrnice 90/426/EHS (1), jsou často přepravováni pro neobchodní účely, a tato přeprava musí být prováděna v souladu s obecnými cíli tohoto nařízení. S ohledem na povahu tohoto přesunu se jeví vhodné odchytil se od některých ustanovení v případech, kdy jsou evidování koňovití přepravováni k soutěži, dostihům, kulturním událostem nebo k chovu. Není však vhodné používat tuto odchylku na koňovité přepravované přímo nebo nepřímo přes trh nebo středisko svodu zvířat do jatek za účelem porážky, které je třeba považovat za „jatečné koňovité“ v souladu s čl. 2 písm. d) a čl. 8 odst. 1 druhou odrážkou směrnice 90/426/EHS.“*³¹

Definice evidovaných koňovitých se v nařízení nenachází. Je stanovena ve Směrnici o zootechnických a genealogických podmínkách pro obchod s

³⁰ Článek 1 odst. 3 Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.

³¹ Bod 21 Preambule Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.

koňovitými uvnitř Společenství (90/427/EHS). Koňovití evidovaní jsou: „*koňovití evidovaní podle směrnice 90/427/EHS 4] a identifikovaní pomocí identifikačního dokladu vydaného chovatelským orgánem nebo jiným příslušným orgánem země původu zvířete, která vede plemennou knihu nebo evidenci pro takové plemeno zvířat nebo některou mezinárodní asociací nebo organizací, která se zabývá závodními nebo dostihovými koňmi.*“³² Koňovití jsou pak podle směrnice: „*volně žijící nebo domácí zvířata druhů kůň (včetně zeber) nebo osel nebo potomci křížení takových druhů*“.³³ V článku 3 nařízení se stanovují obecné podmínky, které slouží k přepravě zvířat, a stanovují: „*Nikdo nesmí provádět ani nařídit přepravu zvířat způsobem, který jim může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení.*“³⁴

ZOZPT stanovuje podmínky, za kterých lze zvířata přepravovat, a také postih, který nastane v důsledku protiprávního jednání. Maximální doba cesty, při které jsou hospodářská zvířata, určená k porážce, přepravována, je ve vnitrostátní přepravě 8 hodin. Zákon upravuje povinnosti zaměstnanců dopravců nebo provozovatelů sběrného střediska a podmínky, které stanovují přepravu zvířat.

Chovatel může zvíře přepravovat jen v případě, je-li k tomu zvíře způsobilé, dále vymezuje, která zvířata nejsou k přepravě způsobilá. Charakterizuje dopravní prostředky, kterými může chovatel zvířata přepravovat a definuje jejich konstrukci a stav tak, aby nebylo možné docházet ke zraněním, aby byla zvířata chráněna za nepřízně špatného počasí, nebyla možnost úniku nebo vypadnutí.

Zákon také stanovuje odbornou způsobilost osob, které mají daná zvířata přepravovat, technický předpoklad vozidla, ve kterém má být zvíře přepravováno, zakazuje bití zvířat, kopání a jiné způsoby, při kterých zvíře cítí bolest či utrpení.

---

³² Článek 2 písm. c) Preambule Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.

³³ Článek 2 písm. b) směrnice Rady o veterinárních předpisech pro přesun koňovitých a jejich dovoz ze třetích zemí (90/426/EHS).

³⁴ Článek 3 Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.

3.2 Ochrana koní při veřejných vystoupení a soutěží

Základní právní úpravu nalezneme v ZOZTP a ve vyhlášce č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu. ZOZTP zakotvuje ochranu zvířat při veřejném vystoupení v § 7a a v § 8. Veřejným vystoupením rozumíme: „*Veřejným vystoupením se rozumí jednorázové nebo opakované provádění činnosti se zvířetem nebo zvířaty chovatele, s výjimkou cílených pohybových aktivit a předvádění zvířat zoologickou zahradou nebo záchrannou stanicí, které je přístupné veřejnosti, a to i prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, za účelem výchovy, vzdělávání, reklamy, soutěže nebo za účelem podnikání, nebo činnost, při které vznikne doklad o zvířeti, který je hodnocením jeho vzhledu, výkonu nebo určitých vloh; za veřejné vystoupení se považuje i svod zvířat.*“³⁵ Rozumí se tím veškeré jezdecké závody a soutěže, ale také například přehlídky. Definici svodu nalezneme ve veterinárním zákoně jako: „*soustředění zvířat různých chovatelů na určeném místě a k určenému účelu, zejména trh se zvířaty, výstava nebo přehlídka zvířat, výkonnostní zkoušky a chovatelské soutěže.*“³⁶

S touto právní úpravou se pojí také interní předpisy a jednotlivá pravidla organizací, která zajišťují jednotlivé sportovní disciplíny. V případě, že je daná sportovní akce zaštitěna Českou jezdeckou federací nebo mezinárodní jezdeckou federací FEI, mají organizátoři možnost dohlížet na ochranu koní, kteří se závodů účastní. Jako sankce mohou udělit pokuty, diskvalifikaci nebo zákaz startu. Komplikovanější jsou dle mého názoru hobby závody. Tato akce není pod záštitou ČJF nebo FEI.

Tuto oblast shledávám jako velmi problematickou. Jakožto osoba aktivní v jezdeckém sportu se pravidelně závodů účastním a nezdědka se setkávám s nevhodným chováním ke koním. Rozhodčí sice mají určité nástroje, jak toto chování zastavit a potrestat, nicméně jejich očí mnohé unikne a často se také setkávají s přehnanou a negativní reakcí lidí, kteří koním ubližují. Bohužel

³⁵ § 8 Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ § 3 odst. 1 písm. e) Zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).

přivolání policie k takovému případu je bezpředmětné, jelikož na koni nejsou vidět fyzické známky týrání, což ale neznamená, že toto jednání negativně neovlivní jeho psychický stav. Jakkoliv totiž nový zákoník definuje zvíře jako tvora se smysly, jeho majitelé mají stále pocit, že se ke svému „majetku“ můžou chovat dle svého uvážení. Toto bohužel žádná novela zákona nezmění – krutý přístup ke zvířatům je v lidech už odnepaměti a dle mého názoru ho zlepšit pouze postupné uvědomování si odpovědnosti za zvíře a jeho závislosti na naší vůli. Dle mého názoru by jistě prospěla edukace v oblasti chovu koní a jezdeckví pro širokou veřejnost – kruté chování a násilí často pramení ze strachu či nedostatku zkušeností. V současné době si totiž koně může pořídit úplně každý bez ohledu na to, co o koních ví či neví a zda má pro jeho chov vhodné podmínky. Osobně bych viděla tuto oblast za možný směr vývoje právní ochrany koní a zvířat obecně – zkoušky s předcházejícím základním vzděláním by byly podmínkou pro nákup zvířete.

3.3 Ustájení

Koně lze ustájit klasicky v budově nebo venku na pastvinách. Při rozhodování, kde koně ustájit, musíme přihlídnout ke zdravotnímu stavu koně, ale také k finančním možnostem a využitelnosti koně. Ke každému koni je zapotřebí přistupovat individuálně a vybrat mu takové ustájení, které mu bude vyhovovat. Při ustájení koně ve stáji lze hovořit o volném, vázaném nebo boxovém způsobu ustájení.³⁷

ZOZPT považuje za týrání chovat koně v nepřijatelných podmínkách nebo tak, aby si navzájem mohli způsobovat utrpení.³⁸ V § 4 odst. 1 písm. n), který se zabývá vázaným ustájením, se zakazuje uvázat koně takovým způsobem, při kterém by si mohl způsobit poranění či bolest. Ve čtvrté části se ZOZPT zabývá ochranou hospodářských zvířat v § 9 – § 12c. Ze znění zákona lze odvodit toto:

---

³⁷ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Vyd. 2., přeprac. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Brázda, 2007. s. 294.

³⁸ § 4 odst. 1 písm. k) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

- koně nesmíme chovat v izolaci, v případě, že by mu to způsobovalo utrpení,
- v případě, že se koně chovají ve skupině nebo ve stádě, musí být složení takové, aby se zamezilo vzájemným útokům mezi koňmi, měli možnost si patřičně odpočinout a měli patřičné množství vody a potravy,
- v prostoru, ve kterém se koně chovají, nesmí být trvale tma nebo trvalé umělé osvětlení,
- podmínky, ve kterých koně žijí, musí odpovídat jejich fyziologickým a etologickým potřebám,
- ustájení koní musí být situováno tak, aby kůň mohl bez problémů odpočívat, vstávat, vidět na ostatní zvířata atd.³⁹

Ve veterinárním zákoně nalezneme úpravu, která souvisí s ustájením koní v § 4: „*Chovatel je povinen chovat zvířata způsobem, v prostředí a podmínkách, které vyžadují jejich biologické potřeby, fyziologické funkce a zdravotní stav a předcházet poškození jejich zdraví.*“⁴⁰ Přímou definici chovatele nalezneme v § 3 písm. k) ZOZPT. Chovatel je: „*každá právnická nebo fyzická osoba, která drží nebo chová (dále jen "chová") zvíře nebo zvířata, trvale nebo dočasně, přemísťuje zvíře, nebo obchoduje se zvířaty, provozuje jatky, útulky, záchranné stanice, hotely a penziony pro zvířata nebo zoologické zahrady, provádí pokusy na zvířeti nebo zvířatech anebo pořádá jejich veřejná vystoupení.*“⁴¹

³⁹ § 9 – § 12c Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ § 4 odst. 1 písm. a) Zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴¹ § 3 písm. k) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

3.4 Krmení a napájení koní

Krmení a napájení jsou dvěma potřebami, které řadíme do základních životních potřeb koní. Právní úprava není v této věci sjednocená, je obsažena v různých částech právního řádu. Mezi základními předpisy patří ZOZPT, veterinární zákon, zákon o krmivech a jednotlivé vyhlášky. Hlavní předpoklad pro krmení koní je především nezávadnost krmiva. Chovatelé musí poskytnout koni potravu, která je v souladu s § 5 odst. 1 písm. d) Zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tedy zdravotně nezávadnou, a to jak krmivo, tak voda.

Krmivo lze definovat jako výživnou látku rostlinného, živočišného nebo minerálního původu, která je nezbytná pro výživu zvířat.⁴²

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.183/2005 ze dne 12.1.2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv, se zabývá krmení všech koní, bez výjimky. Tedy i těch, kteří mají skončit na jatkách. Stanovuje především povinnosti provozovatelů krmivářských podniků. Nařízení stanovuje povinnosti jak zemědělcům, kteří dodávají například seno, tak i samotným chovatelům koní.⁴³

V zákoně č. 91/1996 Sb., o krmivech nacházíme další z požadavků na patřičná krmiva. Dle § 3 musí být použito pouze krmivo nezávadné, neobsahující žádné cizí předměty a jiné. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský vykonává patřičný dozor nad dodržováním těchto podmínek krmiv dle zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.

Ze ZOZPT vyplývá, že za týrání koně se považuje jak omezení výživy, podání potravy s cizími předměty, v případě, že ho mohou poškodit, tak i pře-

---

⁴² DUŠEK, Jaromír. *Chov koní: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Vyd. 2., přeprac. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Brázda, 2007. s. 256.

⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.183/2005 ze dne 12.1.2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv.

krmování a násilné krmení z jiných než zdravotních důvodů.⁴⁴ Je zapotřebí, aby kůň dostával potřebné množství potravy vzhledem k jeho stáří, v náležitém množství a aby byly uspokojeny jeho biologické potřeby.⁴⁵

Dospělý kůň denně spotřebuje 20-40 litrů, v případě vysokých teplot to může být i 50 litrů vody.⁴⁶ Vyhláška č. 208/2004 Sb. o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat v § 5 písm. f) stanovuje minimální standard vody tak, že kůň musí dostat vodu nejméně třikrát denně. Prováděcí předpis k veterinárnímu zákonu – vyhláška č. 286/1999 Sb., kterou se provádějí ustanovení Zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), o zdraví zvířat a jeho ochraně, o veterinárních podmínkách dovozu, vývozu a tranzitu veterinárního zboží, o veterinární asanaci a o atestačním studiu (dále jen Vyhláška č. 286/1999 Sb.), stanoví v § 1 písm. c), že chovatel je povinen dát zvířeti patřičné množství vody. Bohužel co se týká minimálního množství vody, se právní předpisy už nezabývají. Musíme tedy vycházet z ustanovení ZOZPT. Ten stanovuje, nestanoví-li zákon jinak, omezování napájení z jiných než zdravotních důvodů za týrání.⁴⁷

3.5 Výcvik koně

Koně řadíme mezi zvířata, která lze využít v mnoha oborech. V případě, že na nich chce člověk jezdit, vystupovat na veřejných akcích a v podstatě s nimi jakkoliv spolupracovat, musí je nejprve za daným účelem vycvičit. Právní úpravu, která se týká výcviku koně, nalezneme v ZOZPT a ve vyhlášce o MS.

V ZOZPT v § 4 odst. 1 písm. b) se uvádí, že za týrání koně je označen výcvik, při kterém dochází k bolestem, zraněním, utrpením, popřípadě jiným poškozováním zvířete. Toto ustanovení je jednoznačné. Způsobovat koni bolest při výcviku je nehorázné.

---

⁴⁴ § 4 odst. 1 písm. c), p) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ § 12b Tamtéž.

⁴⁶ DUŠEK, Jaromír. *Chov koní: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Vyd. 2., přeprac. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Brázda, 2007. s. 240.

⁴⁷ § 4 odst. 1 písm. c) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

Dle mého názoru zákon zní jednoznačně. Otázkou ale zůstává, jak určit hranici, kdy se podle něj skutečně máme řídit, a kdo rozhodne o tom, zda se ve výcviku jedná o porušování zákona. Samotná jízda na koni je velmi náročná a výcvik koně také. Trvá řadu let, než se člověk naučí jezdit a koně nelze vycvičit během jednoho či dvou let. Jak lze tedy přistupovat k jezdcovi, který se učí jízdě na koni, jeho sed a koordinace není stabilní a byť neúmyslně způsobuje koni bolest v zádech při nešetrném dosedání nebo ho neúmyslně tahá za hubu? V případě, že člověk nezvolí správné udidlo či nezvládá nebo neumí držet ruku v klidu, způsobí koni bolest. Stejně tak ve výcviku koně dochází k řadě situací, kdy kuň projevuje neposlušnost k jezdcovi, která může až ohrozit jeho život – potom je použití síly vůči koni více než namístě. Pro „náhodného“ přihlížejícího to však může působit jako kruté zacházení. Faktem ale zůstává, že hrubé násilí při práci s koněm neuznávám, ale domnívám se, že zde není jasně stanoveno, co lze považovat za bolest ve smyslu znění zákona a co nikoliv. Zákon jasně stanovuje, že jezdec či trenér nesmí: *„používat podnětů, předmětů nebo bolest vyvolávajících pomůcek tak, že působí klinicky zjevné poranění nebo následné dlouhodobé klinicky prokazatelné negativní změny v činnosti nervové soustavy nebo jiných orgánových systémů zvířat.“*⁴⁸

Ve vyhlášce o MS nalezneme podrobnější úpravu, kde v § 5 písm. n) vyhlášky o MS musí být používané pomůcky a vybavení v souladu se stavbou těla, věkovým schopnostem a výkonností koně, a také mu nesmí být způsobeno poranění či poškození.⁴⁹

Co se týká výstroje jezdce nebo osob, které manipulují s koněm, upravuje vyhláška v § 5 písm. n). V té je stanoveno, že je zakázáno použít pomůcky, které využívají elektrický impuls a elektrické poháněče. Poté se vyhláška zabývá jen ostruhami. Ty nesmí být s ostrými výběžky nebo hroty a kolečka se musí otáčet.⁵⁰

Jak jsem již tedy naznačila výše, velkým a stěžejním problémem v této oblasti vidím edukaci jezdců a chovatelů. ČJF sice předepisuje zkoušky zá-

---

⁴⁸ § 4 odst. 1 písm. h) Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ § 5 písm. m) Vyhlášky č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ § 5 písm. n) Tamtéž.

kladního výcviku jezdce, které musí složit každý zájemce o závodní kariéru, ale mnohem větší oblast pouze zájmového ježdění zůstává nepodchycena. Jeli-kož se domnívám, že ke krutému zacházení ve většině případů dochází kvůli nedostatku znalostí potřeb koně či základů jízdy na něm, jako jistý směr vývoje úpravy práva bych viděla podmínky, které by stanovoval zákon v případě, že si chce člověk neznalý problematiky koně koupit. Jistě, existuje řada majitelů, kteří koně skutečně nechovají, ale pouze zakoupí a dají někomu do výcviku, ale toto by šlo poměrně lehce zajistit dokladem „osoby, které je kůň svěřen do péče“. Uvědomuji si, že by se jednalo o poměrně složitý administrativní proces s mnoha úskalími, nicméně tento názor nechávám jako prostor, kam by se mohlo právo do budoucna vyvíjet.

4 Delikty v rámci týrání zvířat

4.1 Trestný čin

Základem trestní odpovědnosti podle platného trestního práva je spáchání trestného činu. Trestněprávní odpovědností můžeme rozumět: „následnou sankční či jinou kvalifikovanou trestněprávní reakci státní moci na spáchaný trestný čin, v reakci zaměřené na jeho pachatele, a to i za použití donucení.“⁵¹

V novém trestním zákoníku nalezneme proti staré právní úpravě množství změn. Je to například detailnější formulace skutkové podstaty trestného činu týrání zvířat a zpřísnění trestů za takový trestný čin. Dále také obsahuje novou skutkovou podstatu v rámci ochrany zvířat, trestný čin zanedbání péče o zvíře z nedbalosti.

Skutkovou podstatu trestného činu lze zařadit do formálních znaků trestného činu, stanovuje podmínky trestní odpovědnosti výčtem znaků trestného činu. Obligatorními znaky skutkové podstaty trestného činu jsou:

- objekt;
- objektivní stránka;
- subjekt;
- subjektivní stránka;

Skutkovou podstatu trestného činu lze dle závažnosti rozdělit na základní, kvalifikovanou a privilegovanou. Základní skutková podstata obsahuje znaky klasického typu trestného činu. Kvalifikovaná skutková podstata musí obsahovat ještě další znak, který je typický pro vyšší stupeň závažnosti činu a

---

⁵¹ KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné : obecná část*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: C.H. Beck, 2009. s. 140.

privilegovanou skutkovou podstatu charakterizují trestné činy, které jsou méně závažné, než je tomu u skutkové podstaty základní.⁵²

Trestný čin týrání zvířat byl do zákona vložen s účinností od 1.1.1992 zákonem č. 557/1991 Sb.⁵³ Až na základě iniciativy ministerstva zemědělství byl doplněn do vládního návrhu zákona.

Trestný čin týrání zvířete je charakterizován v § 302 Trestního zákoníku.

(1) Kdo týrá zvíře

a) zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem,

b) nebo surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) byl-li za čin uvedený v odstavci 1 v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,

b) způsobí-li týranému zvířeti takovým činem trvalé následky na zdraví nebo smrt.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci na větším počtu zvířat.

Aby se osoba dopustila trestného činu týrání zvířat, musí být zvíře týráno dle některé zákonem definované formy. Takové jednání, uvedené v § 4 odst. 1 ZOZPT, musí obsahovat jeden z fakultativních znaků skutkové podstaty. Dle písmene a) musí dosahovat velmi vysoké míry brutality nebo musí být zvíře, tedy kůň, vystaven extrémním bolestem, utrpení či šokujícím prožitkům, které jsou na hranici snesitelnosti.⁵⁴ V případě trestného činu týrání zvířat mluvíme o obecném subjektu. V základní skutkové podstatě se vyžaduje úmysl. Nerozli-

⁵² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Leges, 2010. s. 143-148.

⁵³ Tamtéž, s. 143-148.

⁵⁴ NOVOTNÝ, František. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Eurounion, 2010. s. 637-638.

šuje se, zda je přímý či nepřímý. K naplnění kvalifikované podstaty postačí nedbalost nevědomá.⁵⁵

Objektem trestného činu týrání zvířat rozumíme zájem na ochraně zvířat před týráním, tedy poškozování jejich života a zdraví, včetně jejich usmrčení, v případě, že je toto jednání způsobené člověkem, byť i z nedbalosti.⁵⁶

Dále § 303 Trestního zákona - Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti

(1)Kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na 6 měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2)Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt nebo trvalé následky na zdraví většímu počtu zvířat.

V trestním zákoníku je také obsaženo zanedbání zvířete z nedbalosti. Osoba, která se z hrubé nedbalosti dopustí zanedbání potřebné péče o zvíře, které vlastní, popřípadě o zvíře, které je v jeho péči, a tato osoba je povinna se o něj postarat, způsobí zvířeti trvalé následky nebo smrt, hrozí trest odnětí svobody v délce až 6 měsíců nebo zákaz činnosti. Přísnější trest nastane v případě, že se osoba dopustí tohoto jednání na větším počtu zvířat.⁵⁷ V § 299 trestního zákona nacházíme také přesný počet zvířat, tedy kdy se jedná o trestný čin a kdy nikoliv. Trestného činu se dopustí osoba, která poruší právní předpis tím, že: „*usmrtí, zničí, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu a spáchá takový čin na*

⁵⁵ NOVOTNÝ, František. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Eurounion, 2010. s. 638.

⁵⁶ Tamtéž, s. 636.

⁵⁷ Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

více než dvaceti pěti kusech živočichů, rostlin nebo exemplářů, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“

4.2 Přestupek

Pojem přestupku je přesně definován v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

§ 2 Pojem přestupku

(1) Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

(2) Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací

a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný zákonem nebo

b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.

V § 27 ZOZPT můžeme nalézt, za jakých okolností se fyzická osoba dopustí přestupku a jaké důsledky z toho vyplývají.

- Občan, který bez patřičného oprávnění provádí pokusy na zvířatech, se dopouští přestupku.
- Osoba, která nemá patřičné povolení k chovu zvířete, který je nebezpečný podle § 13 odst. 5 tohoto zákona.⁵⁸

---

⁵⁸ Chovatelem druhu zvířete, které vyžaduje zvláštní péči, může být fyzická osoba starší 18 let nebo právnická osoba, v případě, že je chovatelem tohoto zvířete právnická osoba, je zapotřebí určit osobu starší 18 let, které bude svěřena péče o zvíře. Pokud nejde o chov zvířat v zoologických zahradách a záchranných stanicích, popřípadě o chov loveckých dravců, kteří jsou drženi dle zákona o myslivosti, musí být pro chov zvířete vyžadujícího zvláštní péči zapotřebí povolení krajské veterinární správy příslušné podle místa chovu zvířete.

- Osoba, která přihlíží na týrání zvířete osobami, které jsou nesvéprávné nebo nezletilé.

Fyzická osoba se například dopustí přestupku tím, že zcela bezdůvodně způsobí smrt koni, nedodrží minimální standardy pro chov koně, dle vyhlášky o MS, nebo je jako chovatel nepřepравuje v souladu se zákonem stanovenými podmínkami.

Za přestupek lze uložit peněžité sankce v závislosti na vážnosti spáchaní přestupku. Nejvyšší možnou pokutu, kterou lze uložit za spáchaní přestupku, je 500 000 Kč. Výše pokuty se stanoví dle závažnosti přestupku, který byl spáchán. Mimo této pokuty je také možné uložit zákaz činnosti. Zákaz činnosti může být uložen jak samostatně, tak spolu s pokutou. Zákaz činnosti může být uložen pouze při propagaci týrání zvířat.⁵⁹ Dle mého názoru je možnost uložení zákazu činnosti pouze za propagaci týrání zvířat zcela nedostatečný a možnost uložení tohoto postihu by mělo být v rámci téměř všech spáchaných přestupků. V případě, že okresní nebo městská veterinární správa vznesl návrh na odebrání týraného zvířete, může obec zvíře odebrat v případě, že je to nezbytné vzhledem ke zdravotnímu stavu zvířete. Veškeré finanční náklady, které vznikly v souvislosti s odebráním zvířete, hradí osoba, které zvíře bylo odebráno.

4.3 Správní delikt

Správního deliktu se v rámci týrání zvířat dopustí fyzická osoba, která je podnikatelem, nebo právnická osoba, která propaguje týrání zvířat, usmrtí zvíře z jiného důvodu, než který je uvedený v § 5 odst. 2 anebo se dopustí jednání, které není v souladu s tímto zákonem a vykazuje znaky správního deliktu. U správního deliktu se neposuzuje zavinění, ale platí zde objektivní odpovědnost.

V § 28 odst. 1 je uvedeno, že osoba, která spáchá správní delikt, za něj není odpovědna v případě, pokud je schopna prokázat, že vynaložila veškerou

---

⁵⁹ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

snahu, aby k protiprávnímu jednání nedošlo. Za správní delikt je možné uložit zákaz činnosti v délce trvání nejdéle 5 let.⁶⁰

Za správní delikt na úseku ochrany zvířat lze uložit sankci ve výši až 500 000 Kč nebo zákaz činnosti. V prvním stupni projednává správní delikt obecní úřad s rozšířenou působností, kromě případů, které porušily obecně závazné vyhlášky obce. V Praze projednávají správní delikty v prvním stupni městské části.

---

⁶⁰ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

5 Týrání zvířat z praxe – konkrétní případy

V České republice v současné době bohužel nenalezneme žádnou evidenci přestupků, ani statistiku počtu týraných koní. Správní řízení je neveřejné,⁶¹ proto zde není možné požádat u orgánu ochrany zvířat o poskytnutí informace k případům týrání. V případě zájmu lze poskytnout takové informace pouze stěžovateli. Z výše uvedených důvodů a vzhledem k povaze a rozsahu bakalářské práce uvádím dvě mediálně známé kauzy, ve kterých vystupují právě týrání koně.

5.1 Jezdecký klub Chvojen

Situace v jezdeckém klubu Chvojen na Benešovsku je typickým příkladem vleklé kauzy, ve které jsou policie a jiné oficiální orgány téměř bezmocné, ačkoliv se zcela prokazatelně jedná o zanedbání péče. V polorozpadlém areálu blízko zámku Konopiště již mnoho let živoří mnoho na kost vyhublých koní, o celou situaci se krajská veterinární správa zajímá od roku 2006. Majitelé areálu a koní jsou manželský pár z Belgie a převážnou část roku jsou v zahraničí, o koně se má údajně starat chovatelka, její jméno ovšem není známé. Problém se vystupňoval v říjnu roku 2012, kdy na zubožené koně upozornila náhodná kolemjdoucí a o situaci se začala zajímat televize.

Na základě žádosti krajské veterinární zprávy byli koně v areálu podrobeni veterinární kontrole, avšak ve výsledné zprávě byl konstatován pouze mírně až středně zhoršený výživný stav, což podle zákona nedává právo jakkoliv zasáhnout.

Podle očitých svědků a sousedů ovšem mají koně katastrofální podmínky pro život, výběhy jsou rozbahněné bez žrádla a vody, koně jsou podvyživení, kulhají a mají na těle neošetřené rány. Řada koní zde již uhynulo a na jejich

---

⁶¹ PRCHALOVÁ, Jana. *Správní právo procesní: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Přikrylová. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. s. 52.

mrtvoly, ležící bezvládně ve výběžích mezi ostatními koňmi, museli majitele upozornit sousedi.

V případě, že by byli koně majitelům odebráni, musel by úřad v Benešově zajistit náhradní péči, a to by znamenalo vynaložit náklady na ustájení, které se pohybují kolem 5 000 Kč za měsíc na jednoho koně (na Chvojenu je jich více než 60) a následně je vymáhat na majitelích. Na ty už je ovšem uvalena exekuce. O dalších krocích měla rozhodnout veterinární kontrola týmu odborníků. Ti v oznámeném termínu dorazili na statek, nicméně nenašli tam ani majitelku koní, která původně účast přislíbila, ani koně ke kontrole – z celkového počtu koní zde zbylo pouze 12 a zbytek byl odvezen neznámo kam. Po postupném pátrání se podařilo koně dohledat, nicméně majitelka je okamžitě přesunula jinam. Ač je na ní uvalena řada pokut, žádné neplatí a údajně se v tuto chvíli odstěhovala do zahraničí.

Kolik koní v současné chvíli na Chvojenu žije, není jasné. Při prověrce KVS v únoru tohoto roku se napočítalo 25 zvířat a opět se nacházeli ve velmi špatných podmínkách – neměli podestýlku a stáli na betonu ve vlastních výkalech.⁶²

Vhledem k tomu, že se nejedná o trestný čin a není v podstatě jasné, či odpovědnost je zajistit koním odpovídající životní podmínky (veterinární správa či obecní úřad), není možné v současné chvíli případ rozklíčovat. Nicméně se jedná o dlouhodobé a prokazatelné týrání velkého počtu koní a názorně nám ukazuje, jak je současný zákon bezmocný. Zároveň se ale bude v tomto případě jednat vždy o poměrně choulostivou záležitost – chov koní není nejlevnější a v případě jakéhokoliv odebrání budou muset státní orgány platit jejich péči.

Ideální by bylo donutit majitele zajistit koním dobré životní podmínky, nicméně na pokuty nereagují a jejich chování pravděpodobně nikdy nebude posuzováno jako trestný čin s výraznějšími postihy.

Pokud dojde k odebrání koní, pak by jejich péči musel řešit obecní úřad a hlavně je možné, že v případě vylepšení podmínek by je musel navrátit zpět a od majitelů by pravděpodobně nikdy peníze neviděl. Na jednu stranu se tedy

---

⁶² Deník iDNES. *Zprávy* [online]. Změněno 10. 12. 2012 [cit. 29. 8. 2013]. Dostupné z: < http://zpravy.idnes.cz/podvyziveni-kone-v-hrebcine-chvojen-na-benesovsku-fsy-/domaci.aspx?c=A121022_1843768_praha-zpravy_sfo>

nelze divit, že státní instituce jen přivírají oči. I když se přihlásila řada ochotných lidí, kteří chtěli koním nabídnout slušný domov, z důvodu vlastnického práva ke koním původních majitelů nemohli být koně odebráni. Pevně doufám, že situace bude i nadále bedlivě sledována jak veřejností, tak veterinární správou a podaří se v nejbližší době najít vhodné řešení.

5.2 Poníci beze jména

Mnohem jednodušším se tedy zdá druhý případ, kdy dne 26. 2. 2010 byli na základě rozhodnutí Krajské veterinární správy odebráni dva poníci chovatelce pro týrání. Oba byli ve velmi špatném stavu, neměli žádnou potravu, byli podvyživení a byli umístěni na zahradě, kde se nacházela spousta předmětů, které jim mohly způsobit zranění. Ani jeden z nich neměl výžeh, původ, věk ani jejich jména nebyly známy.

Poníci byli umístěni do náhradní péče, kterou jim zajistilo občanské sdružení Koně v nouzi. Při odebírání koní byla přítomna Policie ČR podle ustanovení § 135 správního řádu a bylo zde uplatněno zvláštní opatření podle § 28a odst. 1 písm. a) ZOZTP. Majitelka poníků dne 25.7.2010 souhlasila s jejich prodejem občanskému sdružení. Oba dva poníci se postupem času zotavili a jeden z nich našel dokonce nový domov.⁶³

Tento případ je dle mého názoru naprosto ukázkovým – nalezneme v něm rychlé a efektivní řešení příslušných orgánů, včetně šťastného konce. Vyzdvihla bych zde především spolupráci policie a občanského sdružení, zároveň ale nesmíme opomenout, že původní majitelka koní chtěla s orgány spolupracovat, což se třeba ve výše uvedeném případě statku Chvojen dosáhnout nepodařilo.

---

⁶³ Spike. *Koně v nouzi* [online]. Změněno 25.2.2012 [cit. 25. 7. 2013]. Dostupné z: <<http://www.konevnouzi.cz/ponici.html>>

6 Jak postupovat při zjištění týrání zvířete

S týráním zvířat se můžeme setkat takřka kdykoliv a kdekoliv. Velice často se stává, že o situaci informují média – v současné době moderních komunikačních prostředků se jedná o nejjednodušší způsob, jak o situaci informovat. Podnět k šetření z velké části dávají lidé, kterým není život týraného zvířete lhostejný a snaží se mu touto cestou pomoci. Bohužel v některých případech se stává, že je zvíře odebráno majiteli pozdě a již mu nelze pomoci.

Jak bychom tedy měli postupovat, pokud se setkáme s prokazatelně týraným zvířetem?

- Neprodleně kontaktovat příslušnou veterinární správu nebo obecní úřad, v místě, kde k týrání dochází.⁶⁴
- Pokud se jedná o naléhavé situace, je zapotřebí kontaktovat Policii ČR.

Oznámení lze podat jak písemnou formou, tak ústní. Oznámení může být anonymní, ale vždy se doporučuje nahlásit své jméno, příjmení a kontaktní údaje, aby Vám mohlo být sděleno, jak se situace ohledně týraného zvířete vyvíjí.

Je zapotřebí zaznamenat adresu, kde k týrání dochází, jméno osoby, která zvíře týrá a popřípadě jméno majitele zvířete, pokud se nejedná o jednu a tatáž osobu. V případě, že je to možné, zajistit fotodokumentaci.

Častá bezmocnost úřadů, popřípadě jejich neochota situaci řešit kvůli řadě sporných otázek, vede mnoho lidí k tomu, že kontaktují výše zmíněná média. Ta totiž dokážou vyvinout dostatečný mediální tlak na velkou část obyvatel a společnými silami pomoci týranému zvířeti.

---

⁶⁴ Útulky ČR, [online]. [citováno 18. 2. 2013]. Dostupné z <http://www.utulky.estranky.cz/clanky/tyrani-zvirat.html>

Závěr

Každá živá bytost si zaslouží mít odpovídající životní podmínky a slušné zacházení. I přesto, že tento názor vám odsouhlasí naprostá většina lidí, dnes a denně se můžeme setkat s krutým zacházením se zvířaty. Proto je třeba, aby zákon tyto případy upravoval a ochraňoval nebohé tvory, kteří se sami bránit nemohou. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila právě na definici zákonů a trestů, které nastanou v případech jejich porušení. Zaměřila jsem se na koně, která mě jako zvířata dlouhodobě fascinují.

Osobně problematiku týrání koní vidím jako komplikovanou v tom, že koně se nacházejí na pomezí zvířat, která hospodářsky využíváme, a domácích mazlíčků. V současné době totiž koně využíváme spíše rekreačně, nikoliv k práci, nicméně jejich chov není něco, co by mohl jednoduše zajistit každý z nás.

Jakožto sporné bych neviděla prokazatelné případy týrání, kde oficiální úřady mohou koně odebrat, zajistit mu náhradní péči a následně ho prodat, i když se jedná o poměrně nákladnou záležitost. Mnohem více mě ovšem mrzí každodenní případy krutého zacházení s koňmi, kterého se lidé dopouštějí při jejich držení či výcviku. Jakkoliv je totiž toto zacházení brutální, je v podstatě nepostižitelné. Řešení bych viděla v systematické a dlouhodobé edukaci lidí okolo koní, popřípadě v extrémním řešení zavedení zkoušek, které by musel vykonat každý majitel koně.

Novelizace zákona, která začne platit od příštího roku, přiznává zvířatům emoce a jejich speciální hodnotu – což považuji za krok dobrým směrem. Můžeme tedy jen doufat, že postupem času se bude právo vyvíjet tak, aby bylo potrestáno každé brutální chování a lidé byli motivováni ke slušnějšímu zacházení s jejich zvířecími partnery.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité a citované literatury

- *Koně: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Čes. vyd. 1. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Cesty, 1995, 207 s. ISBN 80-718-1014-2.
- DUŠEK, Jaromír. *Chov koní: velká kniha o chovu a výcviku koní*. Vyd. 2., přeprac. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Brázda, 2007, 400 s. , [15] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-209-0352-5.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Leges, 2010, 904 s. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-49-3.
- KRATOCHVÍL, Vladimír. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: obecná část*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: C.H. Beck, 2009, xxxvii, 797 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4000-423.
- NOVOTNÝ, František. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Eurounion, 2010, 838 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-3170-844.
- PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat: stav k 1.4.2010 : komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 2., aktualiz. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Linde, 2009, 327 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-2017-638.

- PRCHALOVÁ, Jana. *Správní právo procesní: stav k 1.4.2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. 1. vyd. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, 279 s. Právnické učebnice (C.H. Beck). ISBN 80-868-6153-8.

- PRCHALOVÁ, Jana. *Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty*. 1. vyd. Editor Vojtěch Stejskal, Martin Leskovjan. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. Vodnář, 2010, 118 s. Právnické učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-87146-33-0.

- STUNA, S., ŠVESTKA, J. K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku. *Právní rozhledy* 2011.

- ŠVESTKA, Jiří a Jan DVOŘÁK. *Občanské právo hmotné: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty*. 5., jubilejní aktualiz. vyd. Editor Vojtěch Stejskal, Martin Leskovjan. Překlad Táňa Husáková, Jarmila Příkrylová. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 550 s. Právnické učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-3574-734.

Seznam použitých a citovaných právních předpisů

- Vyhláška č. 208/2004 Sb. o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nové vydání.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 141/2008 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 154/2000 Sb., plemenářský zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení EU

- Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.183/2005 ze dne 12.1.2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv.
- Nařízení Komise (ES) č. 504/2008 ze dne 6. června 2008, kterým se provádějí směrnice Rady 90/426/EHS a 90/427/EHS, pokud jde o metody identifikace koňovitých.

Seznam použitých internetových zdrojů

- BÖHMOVÁ, Kateřina. Vláda schválila novelu zákona na ochranu zvířat proti týrání. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2012_vlada-schvalila-novelu-zakona-na-ochranu.html>

- Deník iDNES. *Zprávy* [online]. Změněno 10. 12. 2012 [cit. 29. 8. 2013]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/podvyziveni-kone-v-hrebcine-chvojen-na-benesovsku-fsy-/domaci.aspx?c=A121022_1843768_praha-zpravy_sfo>

- Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 SB., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Sněmovní tisk 582/0 [online]. [cit. 2013 15. 3.]. Dostupná z: <<http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?stz=1&o=6&na=&t=582&za>>

- Pražský hrad ČR, [online]. [citováno 18. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/archiv/5217.shtml>

- Spike. *Koně v nouzi* [online]. Změněno 25. 2. 2012 [cit. 25. 7. 2013]. Dostupné z: <http://www.konevnouzi.cz/ponici.html>

- Útulky ČR, [online]. [citováno 18. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.utulky.estranky.cz/clanky/tyrani-zvirat.html>

- Vládní návrh občanského zákoníku. In *Nový občanský zákoník* [online]. Změněno 06. 05. 2011 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/2011/Vladni_navrh_obcanskeho_zakoniku_2011.pdf>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Petra Vytisková

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: prezenční

Název práce: Týrání zvířat podle trestního zákoníku

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh:40

Celkový počet stran příloh:0

Počet titulů českých použitých zdrojů:10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů:0

Počet internetových zdrojů:7

Vedoucí práce: JUDr. Martina Karhanová